

Näyttöön perustuvat menetelmät

Tässä liitteessä:

- **Vanhemmuuden tuen menetelmät Etelä-Pohjanmaalla 2017–2018**
 - Ihmeelliset vuodet ryhmänhallinta- ja vanhemmuusryhmämenetelmä
 - Lapset puheeksi menetelmä
- **Menetelmien kouluttaminen, käyttöönotto ja juurruttaminen hankkeen jälkeen**
- **Suosituksat jatkotoimenpiteiksi**
- **Lähteet ja materiaalit**

Vanhemmuuden tuen menetelmät Etelä-Pohjanmaalla 2017–2018

Tavoite: Tarjotaan ja koordinoidaan yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran ja [Kasvun tuki -hankkeen](#) kanssa maakunnan toimijoille menetelmäkoulutuksia, joilla tuetaan vanhemmuutta, lapsen kasvua ja kehitystä. Implementoidaan maakunnallisiin lasten ja perheiden palveluihin yhteneviä näyttöön perustuvia työmenetelmiä. Tuetaan ammattilaisten osaamista lasten ja perheiden kunnioittavaan kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen.

Varhaista tukea vahvistetaan Ihmeelliset vuodet ja Lapset puheeksi -menetelmien avulla

Näyttöön perustuvan varhaisen tuen, hoidon ja vanhemmuustaitojen työkalupakki on oleellinen osa LAPE -muutosohjelmaa. Työkalupakin toimeenpanosta vastaavat valtakunnallisesti Kasvun tuki -hanke, ITLA, Suomen Mielenterveysseura ja THL. EP LAPE -hankkeen ohjausryhmä nimesi kesäkuussa 2017 kuntien ja kuntayhtymien johtavista viranhaltijoista ja asiantuntijoista koostuva Kasvun tuki -työryhmän, joka aloitti kokoontumiset hankkeen koordinoimana syksyllä 2017. Työryhmään kuului asiantuntijoita kattavasti eri puolilta maakuntaa sivistys- sosiaali- ja terveystoimesta. Maakunnan valmistelutyöryhmissä käytyjen keskustelujen kautta oli kartoitettu tarvetta ja mielenkiintoa menetelmiin ja Kasvun tuki -työryhmän tehtäväksi jäi peilata menetelmiä maakunnan tarpeeseen ja resursseihin ottaa haltuun ja juurruttaa uudenlaista osaamista. Kansallisen Kasvun tuki -hankkeen asiantuntijat Suomen mielenterveysseurasta vierailivat Etelä-Pohjanmaalla esittelemässä menetelmiä ja keskustelemassa eri vaihtoehdoista (Kasvun tuen [Prezi-esitys](#) maakuntakierrokselta).

Maakunnallisen Kasvun tuki -työryhmän päätöksellä Etelä-Pohjanmaalle haettiin ja saatiin Kasvun tuen vaikuttavaksi tutkituista menetelmistä Ihmeelliset vuodet menetelmät, [vanhemmuusryhmämenetelmä](#) sekä [ryhmänhallintamenetelmä](#). Menetelmien tiedettiin vastaavan tarpeeseen tukea vanhempia sekä varhaiskasvatuksen ja koulujen ammattilaisia haasteellisesti käyttäytyvien lasten ohjaamisessa ja toivottavan käytöksen vahvistamisessa.

Etelä-Pohjanmaa haki alustavasti myös MDFT monimuotoista perheterapiakoulutusta, jolla tuetaan laaja-alaisten ongelmien kanssa kamppailevia nuoria ja heidän perheitään. Menetelmään koulutautumiseen ja käyttöönottoon olisi kuitenkin täytynyt sitoutua sekä lasten ja nuorisopsykiatriasta että alueiden lastensuojelutiimeistä, eikä tähän ollut kuormittavassa työtilanteessa selkeästi asettaa

resurssia. LAPE hankkeen toimesta lastensuojelutiimit maakunnassa kouluttautuvat samaan aikaan systeemiseen lastensuojeluun, mikä vaikutti osaltaan päätökseen, että MDFT -koulutukseen ei tässä vaiheessa pystytty sitoutumaan.

[Lapset puheeksi menetelmä](#) on yksi Kasvun tuen vaikuttavaksi tutkituista menetelmistä ja menetelmää on käytetty Etelä-Pohjanmaalla mm. sairaanhoitopiirin ammattilaisten keskuudessa. Maakunnallisen Kasvun tuki -työryhmän päätöksellä päädyttiin kartoittamaan jo olemassa olevat menetelmäkouluttajat ja pyrkiä elvyttämään ja vahvistamaan jo ennestään alueella olevaa menetelmäosaamista Etelä-Pohjanmaalla. Kansallisen Kasvun tuen koulutuksia tähän menetelmään ei haettu vaan EP Lape tarjoutui kustantamaan Lapset puheeksi koulutuskokonaisuuden tavoitteena käynnistää menetelmän levitys ja käyttöönotto maakunnan sivistystoimessa, alakouluista aloittaen. Lapset puheeksi -menetelmä tuo koulumaailmassa toivotulla tavalla lapsen vanhemmat ja opettajan lähemmäksi toisiaan ja lisää avointa vuorovaikutusta kahden eri kehitysympäristössä toimivan asiantuntijan (vanhempi ja opettaja) välille. Menetelmän juurtumista voi jouduttaa maakunnan yhteisellä linjauksella, esim. menetelmä otetaan vähitellen käyttöön ensin alakouluissa 1-luokkalaisten kanssa ja opettajan vaihtuessa.

Ihmeelliset vuodet, ryhmänhallinta- ja vanhemmuusryhmämenetelmä

Kansallisesti vertaillen Etelä-Pohjanmaalla kouluttauduttiin LAPE muutosohjelman ja Kasvun tuki-hankkeen myötä Ihmeelliset vuodet menetelmään varsin hyvin. Kasvun tuki -hankkeen kautta koko maahan kouluttautui 119 uutta Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmäohjaajaa, joista 25 Etelä-Pohjanmaalta. Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmän osajia kouluttautui varhaiskasvatukseen valtakunnassa 48, näitä Etelä-Pohjanmaalta 16. Menetelmän ryhmänohjaajiksi valmistui koko valtakunnassa 18, näistä 4 meidän maakunnasta. (Ihmeelliset vuodet juhlaseminaari, menetelmäkoordinaattori Kati Granlundin esitys.)

Ryhmänhallintamenetelmä Etelä-Pohjanmaalla varhaiskasvatuksen ammattilaisille

Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmän osajiksi valmistavan työpajakoulutuksen kävi vuoden 2018 tammi-toukokuussa 16 varhaiskasvatuksen ammattilaista. Suomen mielenterveysseuran suosituksen mukaan menetelmää lähdettiin levittämään ensin kattavasti varhaiskasvatukseen ja vasta myöhemmin mahdollisesti myös koulun ammattilaisille. Työpajakoulutus sai osallistujiltaan positiivista palautetta, sillä se koettiin konkreettiseksi ja toimivaksi yksittäisten lasten ja koko ryhmän ohjaamisen tueksi.

Neljä menetelmäosaajaa jatkoi syyskuussa 2018 ryhmänohjaajakoulutukseen Helsinkiin (10. - 13.9.2018, 3,5pv). Työpajaohjaajiksi kouluttautuneiden valinnassa painotettiin oman motivaation lisäksi kokemusta varhaiskasvatustyöstä sekä valmiuksia ryhmän ohjaamiseen. Lisäksi esimiehen tuki oli ehdoton edellytys, sillä työpajaohjaajien ammattitaidon varaan suunnitellaan maakunnan omat koulutukset, joihin koko maakunnasta voi osallistua. Työpajaohjaajiksi kouluttautuivat Päivi Ristanie-mi ja Heidi Alahuhta Kauhavalta sekä Elina Norppa ja Liisa Roponen Seinäjoelta. EP LAPE kustansi maakuntaan kaksi manuaalia (á n. 1500€), jotka ovat työpajaohjaajien työvälineitä menetelmä-koulutusten toteuttamisessa. Manuaalien kotipesä on Etevä/ Sote- ja maakuntavalmistelu.

Lokakuussa 2018 käynnistyi kaksi ensimmäistä maakunnan uusien työpajaohjaajien toteuttamaa menetelmäkoulutusta. Koulutuksiin oli tarjolla yhteensä 32 paikkaa ja kaikki paikat täyttyivät. Jatku-

mon turvaamiseksi koulutusten koordinaation siirtymisestä EP LAPE hankkeelta Etelä-Pohjanmaan varhaiskasvatuksen täydennyskoulutus Eteväälle oli sovittu keväällä 2018 ja koordinaatiovastuun siirtämistä alettiin toteuttaa jo syksyn koulutusten käynnistyessä. Etevässä Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmän koordinaatiosta vastaa koulutussuunnittelija Heli Kaunisto heli.kaunisto@epky.fi. EP LAPE hankkeen päätyttyä on tavoite toteuttaa Etevän koordinoimana puolivuositain yksi ryhmänhallintamenetelmän koulutus, johon koko maakunnasta voi hakeutua. Taulukossa 1 on esiteltynä Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmään kouluttautuminen Etelä-Pohjanmaan varhaiskasvatuksessa.

Taulukko 1. Ryhmänhallintamenetelmään kouluttautuminen Etelä-Pohjanmaalla

KUNTA	YHTEENSÄ	KEVÄT 2018	SYKSY 2018	SYKSY 2019	KEVÄT 2019	SYKSY 2020	KEVÄT 2020
ALAJÄRVI	2	0	2				
ALAVUS	2	1	1				
ILMAJOKI	4	1	3				
ISOJOKI	1	0	1				
ISOKYRÖ	1	0	1				
KARIJOKI	1	0	1				
KAUHAJOKI	3	2	1				
KAUHAVA	7	2	5				
KUORTANE	0	0	0				
KURIKKA	2	2	0				
LAPUA	3	2	1				
SEINÄJOKI	18	6	12				
SOINI	0	0	0				
TEUVA	3	0	3				
ÄHTÄRI	1	0	1				
YHT.	48	16	32	16?	16?	16?	16?

Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmämenetelmäohjaajia Etelä-Pohjanmaalle

Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmäohjaaja -koulutus toteutettiin vuoden 2018 huhtikuussa ja manuaali-info toukokuussa. 25 eri alojen ammattilaista kouluttautui menetelmään, ennestään maakunnassa oli tietävästi 2 menetelmäosaajaa. Menetelmään koulutettiin psykologeja, sosiaalityöntekijöitä, sosionomeja ja terveydenhoitaja, jotka työskentelevät mm. perheneuvoloissa, perhesosiaalityössä ja perhetyössä. Kouluttautuneiden taustaorganisaatiot ovat hankkineet tarvittavat manuaalit ryhmäohjaajien käyttöön (á n. 1500€).

Vanhemmuusryhmäohjaajat ohjaavat työpareina alle kouluikäisten lasten tai kouluikäisten lasten vanhempien ryhmissä. Syksyllä 2018 Etelä-Pohjanmaalla käynnistyi jo kolme vanhemmuusryhmää ja keväälle 2019 on suunnitteilla käynnistää ryhmiä lisää. Ryhmiin on rekrytoitu vanhempia laajasti mm. neuvolan, perheneuvolan, varhaiskasvatuksen ja koulun kautta. Taulukossa 2 (seuraava sivu) on esitettyä tilanne vanhemmuusryhmämenetelmän suhteen hankkeen päättyessä joulukuussa 2018.

Taulukko 2. Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmämenetelmään kouluttautuneet, alueiden hankkimat manuaalit ja toteutuneet/ suunnitellut vanhemmuusryhmät

ALUE	VANHEMMUUSRYHMÄ-OHJAAJAT	MANUAALIT	TOTEUTUNUT/ SUUNNITELTU VANHEMMUUSRYHMÄTOIMINTA
ISOKYRÖ	Ei kouluttautuneita		
JIK KY	Aila Alestalo, Eveliina Rientamo, Heidi Pakka, Merja Paasimäki ja Terhi Oja-Lipasti	Preschool Basic - manuaali School Age - manuaali	10.9.2018 -11.2.2019 3-6 -vuotiaiden vanhemmat, Jalasjärvi 10.9.2018 -11.2.2019 kouluikäisten vanhemmat, Kurikka Vuosittain uusi ryhmä/ ryhmiä alueella?
JÄRVI-POHJANMAA	Emmi Pippola, Paula Hietala, Teija Tuomela, Sirpa Pollari	Preschool Basic School Age	3.10. alkaen kouluikäisten vanhemmat, Alajärvi Vuosittain uusi ryhmä/ ryhmiä alueella?
KY KAKSI-NEUVOINEN	Katja Kalijärvi, Taru Virrankoski, Henna Gustafsson, Julia Ekola ja Emmi Tietäväinen	Preschool Basic School Age	Ennen LAPEa kouluttautuneet ohjaajat ovat toteuttaneet kaksi vanhemmuusryhmää alueella. Ryhmä suunnitteilla keväälle 2019?
KUUSIOKUNNAT	Ei kouluttautuneita ohjaajia		
LAPUA	Marianna Mäkyinen (Jenni Saranpää on siirtynyt toisiin tehtäviin)	School Age	Ei suunnitelmaa
SEINÄJOKI (+Isokyrö)	Riina Lehtipää, Sanna Paloluoto, Jaana Haukkala, Päivi Laivuori, Sirpa Haapasalmi, Lotta Saranpää, Ann-Mari Viitamäki, Jessica Rintala. (Sanna Hankkio on siirtynyt toisiin tehtäviin)	School Age	Ryhmä suunnitteilla keväälle 2019? Tarjoaa Isollekyrölle psykologi- ja perheneuvontapalvelut, voiko Isostakyröstä osallistua ryhmään?
SUUPOHJA	Ei kouluttautuneita ohjaajia		
ESKOO	Maija Koivula ja Emilia Hemminki	School Age	Ei suunnitelmaa

Lapset puheeksi menetelmä

Koulun ammattilaiset Lapset puheeksi menetelmän osajiksi

Lapset puheeksi -menetelmän käyttöönotto kouluissa nousi esiin EP LAPEn ja maakunnan sivistysjohdon tapaamisessa tammikuussa 2018. Maakunnan sivistysjohdon toiveesta ala- ja yläkouluille, opettajille ja muille koulun ammattilaisille, toteutettiin toukokuussa 2018 kysely kiinnostuneisuudesta menetelmää kohtaan. Kyselyyn vastasi 124 henkilöä, joista 82% osoitti kiinnostusta Lapset puheeksi menetelmäkoulutukseen ja 29% menetelmän kouluttajakoulutukseen. Vastauksissa tuotiin esiin koulun otollista mahdollisuutta ottaa asioita riittävän varhain puheeksi ja menetelmän auttavan siinä. Vanhempien kanssa käytävän keskustelun koettiin nostavan lapsen keskiöön. Lapset puheeksi -menetelmän kautta uskottiin pystyttävän tarjoamaan tukea niin lapselle/ nuorelle kuin vanhemmalle/ huoltajalle. Toisaalta vastaajat ilmaisivat myös resurssien puutteen huolettavan menetelmän käyttöön ottoa.

EP LAPE toteutti maakunnassa entuudestaan olevan kouluttajaosaamisen turvin kaksi menetelmäkoulutusta syksyllä 2018. Syys-marraskuussa 2018 koulutuksen aloitti 27 koulun ammattilaista, joista 23 kävi koulutuksen loppuun saakka, heistä 13 opettajaa, 9 kuraattoria ja yksi koulussa työskentelevä neuropsykologinen valmentaja. Lapset puheeksi menetelmän kouluttajina toimivat psykiatrinen

sairaanhoitaja, pari- ja perhepsykoterapeutti ja Toimiva lapsi & perhe menetelmä -kouluttaja Mervi Kuparinen ja sairaanhoitaja, perhepsykoterapeutti (VET), työhajaaja, Toimiva lapsi & perhe menetelmä -kouluttaja Veli-Matti Saarinen. Koulutuspalautteen perusteella kouluttautuneet kokivat Lapset puheeksi -menetelmän soveltuvan hyvin mm. arviointikeskustelun, vanhempainvartin, pedagogisten asiakirjojen päivytyksen yhteyteen, uuden lapsen/ perheen tullessa ja vahvuuksien hakemiseen, lapsen äänen esiin tuomiseen. Menetelmän uskottiin myös soveltuvan kaikilla luokka-asteilla käytettäväksi.

Jatkumon turvaamiseksi EP LAPE mahdollisti myös Lapset puheeksi menetelmän kouluttajakoulutuksen joulukuun 2018- toukokuun 2019 välisenä aikana. Koulutukseen oli tarjolla 14 paikkaa, joista 12 saatiin täyteen. Osallistujista 5 on LAPEn kautta kouluttautunutta tuoretta menetelmäosaajaa ja 8 maakunnasta rekrytoitua aikaisemmin kouluttautunutta TLP -klinikkoa. Kouluttajana toimii Veli-Matti Saarinen. Kouluttajakoulutukseen sisältyy LP-koulutuksen pitäminen (3-12 henkilöä/ ryhmä) joten menetelmäosaajien määrä maakunnassa moninkertaistuu kevään 2019 aikana. Menetelmäkoulutettujen ja kouluttajien lukumäärät ovat kunnittain esitettynä taulukossa 3.

Taulukko 3. EP LAPEn myötä Lapset puheeksi menetelmään kouluttautuneet ammattilaiset

KUNTA	MENETELMÄ-KOULUTETUT	Opettajat	Kuraattorit	Nepsy valmentaja	MENETELMÄ-KOULUTTAJAT
ALAJÄRVI	1		1		1
ALAVUS	0				
EVIJÄRVI	0				
ILMAJOKI	2		2		1
ISOJOKI	0				
ISOKYRÖ	2	2			1
KARIJOKI	0				
KAUHAJOKI	8	6	2		1
KAUHAVA	2	2			
KUORTANE	0				
KURIKKA	0				
LAPPAJÄRVI	0				
LAPUA	3	1	1	1	
SEINÄJOKI	4	1	3		
SOINI	0				
TEUVA	1	1			1
VIMPELI	0				
ÄHTÄRI	0				
MUUT					EpsHP 3 hlö Eskoo 1 hlö JIK ky 2 hlö Pihlajalinna oy 1 hlö Arjessa oy 1 hlö
YHT.	23	13	9	1	13

Haasteena Lapset puheeksi menetelmäkoulutuksen ja kouluttajakoulutuksen toteutumisessa näytetyivät osin eri alojen ammattilaisten, myös johdon ristiriitaiset näkemykset Lapset puheeksi menetelmän soveltuvuudesta opettajan ja muiden koulun ammattilaisten työnkuvaan, mikä vaikuttaa suoraan menetelmään kouluttautumiseen, sen käyttöönottoon ja juurruttamiseen. Maakunnan sivistysjohdon kanssa asia on ollut esillä ja keskustelua jatketaan myös EP LAPE hankkeen päättymisen jälkeen osana LAPE siltausta 2019. Kansallisesti on nähtävissä samansuuntaisia ristiriitoja, joita LAPE siltauksella 2019 pyritään avaamaan Sote- ja sivistystoimijoiden entistä tiiviimmällä vuoropuhelulla ja yhteistyöllä.

Maakunnan sivistysjohdon ja Etelä-Pohjanmaan korkeakoulu yhdistyksen täydennyskoulutusta koordinoivan Osaajan kanssa on sovittu Lapset puheeksi -menetelmäkoulutusten organisoinnista LAPE toimeenpanohankkeen päätyttyä. Osaajassa Lapset puheeksi -koulutusten koordinaatiosta vastaa erikoissuunnittelija Annika Pöytälaakso annika.poytalaakso@epky.fi. EP LAPE hankkeen päätyttyä on tavoite toteuttaa syksystä 2019 alkaen Lapset puheeksi -koulutukset Osaajan koordinoimana 1-2 ryhmää/ lukuvuosi, joihin koko maakunnasta voi hakeutua. Osaajan erikoissuunnittelija tapaa uudet Lapset puheeksi -kouluttajat huhtikuussa 2019 ja sopii heidän kanssaan syksyn koulutusajoista sekä muista käytännön asioista.

Menetelmien kouluttaminen, käyttöönotto ja juurruttaminen hankkeen jälkeen

Maakunnan LAPE ohjausryhmä Kasvun tuen ohjausryhmäksi Etelä-Pohjanmaalla

Maakunnan LAPE ohjausryhmällä vaikuttaisi olevan parhaat edellytykset toimia Kasvun tuen menetelmien ohjausryhmänä suunnaten menetelmien käyttöönottoa ja juurruttamista Etelä-Pohjanmaalla tulevana vuosina. Ensisijaista on pyrkiä luomaan kattava johdon tuki kaikkien valittujen menetelmien taustalle läpileikkaavasti koko maakunnassa. Maakunnan LAPE ohjausryhmä organisoituu puheenjohtaja Tytti Luodon ja LAPE muutosagentti Eija Ala-Toppari-Peltolan johdolla uudestaan LAPE siltauksen merkeissä 2019 alkaen. LAPE ohjausryhmä tulee olemaan kattavasti edustettu niin sosiaali-, terveys- kuin sivistystoimen, myös järjestöjen ja seurakuntien edustajilla.

LAPE -hankkeen päättymisen vaiheesta Kasvun tuen menetelmien osalta kattava tieto on koottu tähän liitteeseen tai löytyy muista hankkeen laatimista materiaaleista (mm. työryhmien muistiot ja laaditut koosteet) ja on hyödynnettävissä jatkokehittämisen pohjana.

Kouluttaminen

Ihmeelliset vuodet Ryhmänhallintamenetelmän koulutuksista 2019 eteenpäin on sovittu Eteväen kanssa. Ohjausryhmän on tärkeää seurata Eteväen ohella, että koulutukset saadaan täyteen ja kouluttautuminen jatkuu kattavasti koko maakunnan alueella. Myöhemmin voi olla tarpeen kouluttaa uusia ryhmänohjaajia, että menetelmäkoulutuksia ohjaavien resurssi ei ole niin haavoittuvainen.

Ihmeelliset vuodet Vanhemmuusryhmäohjaajia on maakunnassa 27, mutta kaikki eivät vielä ohjaa ryhmiä. Mikäli uusia ohjaajia koulutetaan, on tärkeää pohtia, missä ja kenen työparina he tulevat toteuttaman ryhmätoimintaa koulutuksen jälkeen. Nykyisen ohjaajaresurssin hyödyntäminen on

ensisijalla. Kiinnostava lisäosa vanhemmuusryhmämenetelmään on kotikäyntiohjelma, josta on hyviä kokemuksia mm. Vantaalla.

Vanhemmuusryhmämenetelmän kotikäyntiohjelma on hyvä vaihtoehto sellaisen perheen kanssa, joka ei syystä tai toisesta pysty osallistumaan ryhmätoimintaan. Kotikäyntiohjelmasta puuttuu oleellinen vertaistuki, mutta on toisaalta joustavampi ja mukautuu hyvin perheen tarpeisiin ja aikatauluihin. Kotikäyntiohjelmaa toteuttaa lähtökohtaisesti yksi työntekijä yhdessä perheen kanssa, perheen kodissa. Kotikäyntiohjelman koulutuksiin osallistumista olisi hyvä harkita edes osalla alueista.

Lapset puheeksi menetelmien koulutuksista 2019 eteenpäin on sovittu Osaajan kanssa. Ohjausryhmän on tärkeää seurata Osaajan ohella, että LP -koulutukset saadaan täyteen ja että kouluttaminen jatkuu maakunnassa menetelmän leviämiseksi. Lapset puheeksi menetelmään kouluttaminen kaipaa tarkempaa linjausta, suunnataanko menetelmää uusien terveydenhuollon kouluttajien myötä koulumaailman lisäksi myös laajemmin perhekeskuksen palveluverkoston toimijoille. Luokanopettajien kouluttamisessa tavoite olisi tarjota uusia työkaluja arkeen haastavaan työhön, opettajan ja vanhemman vuoropuhelun lisäämiseksi. Menetelmästä on hyviä kokemuksia [Pohjois-Pohjanmaalla](#), missä menetelmään on koulutauduttu laajasti. Muiden maakuntien kokemuksia on tärkeää hyödyntää yhteisessä keskustelussa.

Lapset puheeksi -menetelmä on maakunnassa mahdollista juurruttaa lasten hyvinvointia tukevaksi ja ongelmia ehkäiseväksi työkäytänteeksi sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityispalveluihin ja kasvatukseen ja sivistystoimiin. Menetelmän käyttöönoton voi käynnistää myös seurakuntiin ja [järjestöihin Osaava vanhemmuus, hyvä arki lapselle](#) -hankkeen kautta.

Menetelmätuki, työnohjaus ja verkostotapaamiset menetelmän käyttöönoton tukena

Menetelmän käyttöönottoon tarvitaan oman lähiesimiehen sekä organisaation johdon tuki, mutta myös menetelmätukea, josta voi neuvotella Kasvun tuki -hankkeen kanssa. Kasvun tuki -hanke jatkaa ITLAn (Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö) rahoituksella vuoden 2019, vaikka pienemmässä mittakaavassa kuin LAPE toimeenpanohankkeen aikana. Kansallinen Kasvun tuki -hanke pyrkii luomaan mm. rekisterin koulutetuista menetelmäosaajista. Menetelmäkoordinaattori Kati Granlund tulee perhekeskusavainhenkilökokoukseen 21.3.2019, missä Kasvun tuen menetelmien koulututtamisen, käyttöönoton ja juurruttamisen näkökulmista käsitellään.

Työnohjauksia on toteutettu LAPE hankkeen aikana syksyllä 2018 Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmän työpajaohjaajille sekä vanhemmuusryhmäohjaajille, jotka ohjaavat tai ovat käynnistämässä ryhmää. Työnohjauksista 2019 eteenpäin ei ole vielä sovittu, mutta on tärkeää sopia. Maakunnallisista ryhmänohjaajien verkostotapaamisista ei ole vielä sovittu, mutta niitä on toivottu.

Seuranta ja arviointi osana juurruttamista

Seurantaan ja arviointiin ei LAPE hankkeen aikana saatu juuri kansallista ohjausta ja aiheeseen liittyen käyty keskustelut maakunnan ammattilaisten kesken ovat olleet hyvin alustavia. Arvioinnin työkaluja ja mittareita olisi tärkeää pohtia jokaisen menetelmän kohdalla ja sopia. Tähän Kasvun tuki -hanke antanee ohjausta 2019 aikana. Tärkeää on kerätä myös perheiltä kokemuksia menetelmästä ja siitä, miten menetelmä on vaikuttanut perheen arkeen. Saavatko perheet menetelmän avulla tarvitsemansa tuen ja miten se vaikuttaa perheen hyvinvointiin ja voimavaroihin.

Suosituksat jatkotoimenpiteiksi

- Kasvun tuen menetelmien ohjausryhmän nimeäminen/ Maakunnallinen LAPE ryhmä
- Menetelmäkoulutusten jatkumon seuranta
 - Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmä/ koulutuskoordinaatio Eteväällä
 - Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmämenetelmä/ Mahdolliset Kasvun tuen koulutukset
 - Lapset puheeksi menetelmä/ koulutuskoordinaatio Osaajalla
- Menetelmien käyttöönoton tuki ja seuranta
- Menetelmätuen ja työnohjauksen mahdollistaminen menetelmän ryhmänohjaajille/ sovittava Kasvun tuen menetelmäkoordinaattorin kanssa
- Maakunnallisten vertaistapaamisten kautta menetelmätuki myös menetelmien käyttäjille
- Menetelmien vaikuttavuuden arvioinnin suunnittelu ja toteutus Kasvun tuki -hankkeen ohjauksella

Lähteet ja materiaalit

[Kasvun tuki](#)

[Ihmeelliset vuodet ryhmänhallintamenetelmä](#)

[Ihmeelliset vuodet vanhemmuusryhmämenetelmä](#)

[Ihmeelliset vuodet 10-vuotis juhlaseminaari](#)

[Lapset puheeksi menetelmä](#)

[Toimiva arki, Lapset puheeksi menetelmä Pohjois-Pohjanmaalla](#)

EP LAPE -hanke: Kasvun tuki -työryhmän muistiot ja muu materiaali

Lisätiedot

Emmi Tietäväinen, Anu Leinonen, Satu Mäki-Fossi ja Eija Ala-Toppari-Peltola